

UNIVERSITATEA DEMOCRITUS A TRACIEI, KOMOTINI

Nina NIMIGEAN

Lectoratul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească de la Universitatea „Democritus” a Traciei, Komotini, Grecia, este unul dintre cele mai nou înființate lectorate ale Institutului Limbii Române, inaugurarea sa producându-se sub egida Ministerului Educației Naționale din România și al Ministerului Educației și Cultelor din Grecia, la debutul anului academic 2015, în data de 21 octombrie.

Lectoratul funcționează în cadrul Facultății de Limbi Clasice și Științe Umaniste, Departamentul pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor Riverane Mării Negre, ca parte din ramura Komotini a Universității „Democritus” – instituție extinsă în patru ample centre academice, situate în orașele Komotini, Xánthi, Orestiáda și Alexandróupoli. Numită după Demókritos, filozof antic grec din Abdera, Tracia, universitatea – care a fost înființată în iulie 1973 și și-a primit cei dintâi studenți în anul academic 1974-1975 – se situează printre cele mai moderne din Grecia, fiind un mediu academic competitiv, ocupând locul 1083 în Global World University Rankings și locul 8 în clasamentul universităților grecești.

Demersurile pentru înființarea unui lectorat românesc în Grecia au debutat încă din anii 2010; a fost important sprijinul dedicat al autorităților statale și academice din ambele țări și, cu prilejul vizitei pe care Ministrul delegat pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare, Angel Tîlvăr, a efectuat-o în perioada 14-17 mai, 2015, în Republica Elenă, întrevederea Domniei Sale cu prof. univ. dr. Athanásios Karabínis, Rectorul de atunci al Universității „Democritus” și prof. univ. dr. Evi Ioannídou, Directoarea din acea perioadă a Departamentului pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor Riverane Mării Negre, s-au definitivat procedurile diplomatice și administrative.

Oferta formativă actuală a Facultății de Litere include limbi europene clasice (latina și greaca veche), limbi moderne de largă circulație (engleza, franceza, spaniola, germana); limbi moderne europene (greaca modernă, portugheza, italiana, româna, etc.), limbi balcanice și din țările riverane Mării Negre (româna, bulgara, rusa, turca etc.). Ca urmare, Lectoratul activează într-un mediu educațional pluricultural și plurilingv, în care este recunoscută și susținută diversitatea lingvistică, etnică și culturală. Interesul crescut pentru limbile și culturile central și est-europene favorizează menținerea cursurilor de limbă, cultură și civilizație românească în oferta studiilor de licență și programele de masterat și, de asemenea, în oferta programelor de doctorat.

Lectoratul și-a propus încă de la înființare să inițieze și să consolideze o bună și serioasă tradiție academică. Beneficiind de eforturile și investiția de suflet a primului Lector al Institutului Limbii Române (2015-2018), d-na Silvia Giurgiu, profesor la Liceul Teoretic „Gh. Șincai” din Cluj-Napoca, lectoratul și-a definit primele structuri în plan didactic, și-a coagulat un foarte bun nucleu inițial (peste trei sute de volume de carte și periodice) al unei biblioteci proprii în dezvoltare, și-a conturat primele direcții orientate către cunoașterea cultural-civilizațională a României. Activitatea Domniei Sale s-a bucurat de o deosebită apreciere atât din partea studenților, cât și din partea colegilor și a conducerii departamentului.

Cu începere din luna ianuarie, 2019, lectoratul este susținut prin activitatea lectorului Institutul Limbii Române, Gina Nimigean. Având ca instituție de proveniență Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini, lect. univ. dr. Gina Nimigean continuă linia academică a Almei Mater, acordând, pe lângă cercetarea științifică de tradiție, o atenție cu totul specială procesului de

transfer al limbii române către studenții greci. Predarea românei către cursanții străini și a elementelor fundamentale de cultură și civilizație românească fiind însăși specialitatea sa la universitatea sursă, aceste domenii formează centrul acțiunii sale ca Lector Institutul Limbii Române, al preocupărilor și activităților specifice de promovare a României în Grecia: cursuri de limbă în conformitate cu nivelele prevăzute prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), organizare de evenimente, conferințe, întâlniri prilejuate de momente aniversare, sărbători tradiționale, momente culturale deosebite etc. Acestea au loc în cadrul Direcției românești a departamentului, sunt organizate și derulate independent sau în colaborare cu ceilalți colegi, membri ai Direcției bulgare, respectiv turcești, rusești. De asemenea, îi atrage, le oferă susținere și îi promovează pe studenți în activitatea de cercetare dedicată studiilor românești, îi antrenează în participări la simpozioane studentești din România.

Ca și până acum, lectoratul își propune și în continuare proiectarea unui parcurs didactic relevant, orientat spre nevoile cursanților, incluzând atât cursuri teoretice de limba română, gradate, pe ani de studiu, cât și cursuri practice. Cursurile teoretice prezintă particularitățile limbii române contemporane și sprijină capacitatea studenților de a evalua date specifice românei, comparându-le cu ale limbii cunoscute. Conform sistemului de învățământ din Komotini, cursurile practice au un număr semnificativ mai crescut de ore decât cursurile teoretice. În acord cu anul de studiu, cursurile teoretice propun o introducere în limba română contemporană, abordând teme ca: *Româna în familia limbilor romanice; Fonetică, ortografie, vocabular; Noțiuni de morfologie (Verbul, Substantivul, etc.) Elemente de sintaxă: relații și conectori; Topica propoziției românești; Acordul gramatical. // Româna în perspectivă istorică: formarea, influențe externe, capacitatea creativă specială, cu resurse interne; Tipologia specială a românei; Româna contemporană, agenți de organizare lexicală; Semantica & categoriile semantice etc. // Dinamica internă a limbii: prefixarea, sufixarea etc. Teme de stilistică și pragmatică: Registrul cult versus registrul popular al limbii. Fenomene de oralitate. Rigorile scrisului. Deixisul ca element tipologic. Modalizarea. Actele de vorbire. Limbaje/Registre stilistice etc.* Cursurile practice abordează teme necesare, de comunicare orală și scrisă, aplicând și aprofundând, pe situații de comunicare concrete, cunoștințele dobândite în etapa teoretică. Un accent special este pus pe dezvoltarea abilităților de comunicare scrisă și orală, corespunzătoare descriptorilor specifici, pe nivele, cuprinși în Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). La nivele de limbă superioare, B2-C1, cursul practic include elaborări și traduceri de texte în diferite registre stilistice. Se vizează interesul studenților pentru studiul literaturii și, implicit, al limbii și al culturii românești. Propunerile sunt orientative și adaptabile la interesele și dorințele cursanților. Sarcinile aplicative și metodologia utilizată se axează cu preponderență pe comunicare, dezvoltând capacitățile studenților de a se exprima oral și în scris. Sunt utilizate texte românești autentice, cât mai numeroase posibil și variate stilistic, în format audio-video sau în format scris, cu scopul de a ține studenții în contact real cu limba vie, actuală, cultivându-le capacitatea și abilitățile de înțelegere și operare lingvistică. De asemenea, informațiile oferite la cursuri sunt de natură a forma și dezvolta competențe interculturale, prin înțelegere a diferențelor și acceptare, armonizare.

Urmărind sporirea șanselor absolvenților de a se integra în piața muncii, cursul de limba română are un caracter formativ și pragmatic, abordând teme de interes și conținuturi actuale, din realitatea social-culturală a prezentului, facilitând formarea unei opinii juste despre limba română și România începutului de mileniu, interacțiunea firească a cursanților cu vorbitorii nativi, orientarea lor în spațiul românesc, mulți dintre studenți exprimându-și dorința de a se angaja, după absolvire, în companii sau societăți economice elлено-române. Cursul în ansamblul său este centrat pe student, acesta fiind încurajat să învețe prin descoperire – pe căi tradiționale sau/și online și să utilizeze limba română în mod creativ, independent, ca participant permanent activ în procesul de învățare. Pentru realizarea acestui scop, se utilizează manuale de limba română, culegeri de exerciții și teste, dicționare clasice, în format tipărit, și surse de învățare online (platforme, conjugatoare, dicționare, site-uri

specializate, grupuri de discuție etc.), se elaborează suporturi de curs în funcție de necesitățile momentului didactic, nevoile și solicitările studenților.

Pe lângă menținerea standardelor profesionale înalte pe parcursul didactic și științific, cultivarea relațiilor academice de profil (limbă, cultură, civilizație românească) cu universități din România (Iași, Constanța, Cluj, București, Bacău, Suceava, Galați, Ploiești etc.) unde se studiază româna ca limbă străină, cu universități din Grecia (Atena, Ioannina, Salonic) unde se studiază limbi romanice, cu celelalte lectorate ale Institutului Limbii Române, este o preocupare și o activitate constantă, în vederea angajării în proiecte de colaborare științifică și culturală.

Un obiectiv important atins este organizarea unui colocviu științific internațional anual, care să antreneze specialiști și studenți, dedicat limbii, culturii și civilizației românești, de asemenea didacticii limbilor străine contemporane. Până în prezent, acesta s-a concretizat în desfășurarea componentei pentru studenți, în forma organizării Simpozionului Studențesc Internațional „Româna ca limbă străină. Între pluralități lingvistice și culturale: o continuă redefinire a identității” Iași – Komotini – Sofia, 25-27 mai, 2019, componenta pentru specialiști urmând a se realiza pe parcursul anului universitar 2019-2020. Un număr de studenți a fost antrenat să participe la simpozionul studențesc „Culturi în dialog”, 17 mai, 2019, organizat de către Catedra de Limbă Română pentru Studenți Străini de la Facultatea de Litere a Universității „Ovidius” din Constanța.

Pe lângă acestea, alte obiective importante sunt invitarea de specialiști din mediul academic românesc (utilizatori ai mobilităților Erasmus etc.), organizarea de întâlniri (față față sau prin mediul online) cu artiști și oameni de cultură, îmbogățirea fondului de carte existent în biblioteca Lectoratului, conectarea, prin intermediul Bibliotecii Departamentului, cu Biblioteca Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și cu alte biblioteci academice. Demersurile inițiatore deja au fost întreprinse. Lectoratul pune astfel un accent deosebit pe cunoașterea României actuale, reale, cu valorile ei prezente.

Cursurile de limba română se diferențiază de celelalte cursuri de limbi străine din spațiul central și est-european prin evidențierea apartenenței românei la familia romanică. O arie specială, care le sporește valoarea, este dimensiunea (inter)culturală. Prin organizarea de activități culturale dedicate studenților, ca lectura în comun și discutarea unor opere literare românești, a unor opere arhitecturale sau plastice, marcarea unor evenimente istorice și a sărbătorilor religioase românești, prin recomandări și proiecții de film, prin conectarea directă cu alți studenți din România sau cu personalități din lumea culturală sau academică, studenții greci sunt îndemnați și conduși spre a simți cultura română ca o cultură valoroasă, originală, conectată cu Europa, urmând a-și descoperi afinități și noi teme de interes, a-și dezvolta abilitățile de relaționare interculturală.

Lectoratul face toate eforturile pentru crearea și consolidarea circumstanțelor optime perpetuării și dezvoltării studiilor românești în Grecia și, pentru buna sa funcționare garantează foarte bunele relații cu membrii Departamentului, cu conducerea acestuia, a facultății, a universității. cu prof. univ. dr. Maria Dimási în calitate de director al Departamentului pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor Riverane Mării Negre, prof. univ. dr. Emmanouíl Sérghis ca responsabil al Direcției Românești din cadrul Departamentului, prof. Univ. Aléxandros Polychronidis, rectorul Universității „Democritus” și-au oferit generosul concurs și sprijin ori de câte ori acestea au fost necesare, relația cu Domniile Lor întemeindu-se pe deosebită amabilitate, încredere și respect reciproc.

La nivel diplomatic, lectoratul s-a bucurat de continuă asistență din partea Ambasadei Române în Grecia la Atena, prin intermediul d-nei Consilier Anca Cristina Chisăliță – cu care a cooperat în mai multe rânduri, în organizarea de evenimente și în întocmirea dosarelor de aplicație ale studenților pentru cursuri de vară la universități din România.

Gina Nimigean, lectorul I. L. R.

Excursie de studii în România, cu studenții greci

Universitatea Democritus din Komotini